

Затверджено
Рішенням зборів суддів
від 09.03.2026 року № 2

Комунікаційна стратегія Очаківського міськрайонного суду Миколаївської області 2026-2029

Зміст

Вступ

- I Визначення понять і ролей
- II Основні принципи і підходи до комунікації
- III Цільова аудиторія і канали комунікації
- IV Моніторинг ефективності

Заключні положення: прогнози і перспективи. III та обробка персональних даних.

ВСТУП

BEFORE WE START ...

Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою (стаття 1 Конституції України). Роль і значення незалежного суду і вільних ЗМІ у цьому контексті важко переоцінити. «Суд говорить мовою своїх рішень!», - можуть заперечити опоненти. Іншої думки може дотримуватися людина, яка отримала судові рішення на десятках аркушів з цитат кодексів і законів, посилок на принципи і завдання судочинства, номери статей, практику міжнародних судових установ, - рішення, що плутає хитросплетінням висновків про належність і допустимість доказів.

Взаємодія зі ЗМІ регулюється Положенням про взаємодію Очаківського міськрайонного суду зі ЗМІ та журналістами.

Отже, дана стратегія – не тільки і не стільки для ЗМІ, як для громадян, громадських організацій та інших зацікавлених осіб.

Стратегія спрямована на прогнозування розвитку та побудову комунікації, яка охоплює інформацію про розглянуті справи, прийняті рішення та інші аспекти судового процесу.

Водночас, для виконання цієї місії суду необхідно визначитися із поняттям справедливості, яке для мети цієї концепції має розумітися не як суб'єктивна характеристика судового рішення, адже у кожного своя «справедливість», а як гарантії справедливого судового розгляду, що визначаються у статті 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини.

І ще одне застереження, яке важливо зазначити тут – це необхідність дотримання балансу між відкритістю/публічним інтересом і приватністю, а також забезпечення безпеки персональних даних в широкому сенсі.

Усвідомлення цього має спростити порозуміння в тому, що суд може і чого не може.

Пов'язані документи:

- Конституція України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>)
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text)
- Конвенція №108 Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text)
- Мадридські принципи щодо зв'язку між ЗМІ та суддівською незалежністю, затверджені Резолюцією Економічної та соціальної ради ООН у 1994 році ()
- Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text)
- Регламент Європейського парламенту і Ради ЄС 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви ЄС 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних) (<https://gdpr-info.eu/>)
- Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>)
- Закон України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>)
- Закон України «Про звернення громадян» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80?find=1&text=%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D1%96#w1_1)
- Закон України «Про доступ до публічної інформації» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>)
- Бангалорські принципи поведінки суддів (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67#Text)
- Висновок №3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності (https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/r_3_2002_2002_11_19.pdf)
- Висновок №26 (2023) Консультативної ради європейських суддів «Рухаючись вперед: використання асистивних технологій у судочинстві» (https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/vysnovok_kryes_no_26_neoficiynny_pereklad.pdf)
- Кодекс суддівської етики (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>)
- Рішення РСУ №18 від 4 травня 2023 року, яким схвалено проект Концепції розвитку комунікаційної політики судової влади (<https://rsu.gov.ua/uploads/article/risenna-rsu-no-18-vid-04052023-p-cdb623db90.pdf>)
- Положення про взаємодію Очаківського міськрайонного суду зі ЗМІ та журналістами (<https://oc.mk.court.gov.ua/sud1420/100/>)

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ І РОЛЕЙ* WHO IS WHO?

Засоби масової інформації – засоби для збору, обробки та поширення інформації цільовим аудиторіям, такі як газети, журнали, телебачення, радіо, Інтернет-засоби тощо.

Громадськість – це сукупність людей, груп, організацій (активісти, журналісти, правозахисні організації, представники бізнесу тощо), які мають певний інтерес до певної сфери діяльності та беруть участь в процесах, що пов'язані з нею.

Види комунікації – комунікація за видами поділяється на зовнішню та внутрішню.

Рівні комунікації – комунікація здійснюється на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях.

Ступені комунікації – особливості або етапи взаємодії різних суб'єктів комунікації судової гілки, що відображають необхідність та доцільність комунікації як на рівні окремого органу, так і необхідність та доцільність координованих спільних заяв або дій кількох органів судової гілки влади.

Комунікаційна політика – це система принципів, підходів, методів, інструментів, які використовуються суб'єктами комунікації судової гілки влади у взаємодії із стейкхолдерами, цільовими аудиторіями задля досягнення мети комунікації, в тому числі у кризових ситуаціях.

Методи комунікації - це способи збору та передачі інформації від суб'єктів комунікації до стейкхолдерів та навпаки (моніторинг медіа, прес-конференції, інтерв'ю, публікації на сайтах та в соціальних мережах, а також інші способи взаємодії).

Моніторинг – це систематичне збирання та аналіз інформації, яка поширюється стейкхолдерами щодо судових справ або діяльності судів та органів і установ системи правосуддя з метою виявлення недостовірної або упередженої інформації, з'ясуванні позицій та реакцій стейкхолдерів та цільових аудиторій, а також для планування та удосконалення комунікаційної політики.

Інструменти комунікації - це технічні засоби, які допомагають здійснювати комунікацію (телефони, електронна пошта, месенджери, соціальні мережі, відеоконференції та інші засоби зв'язку).

Суддя-речник – суддя, обраний/обрана зборами суду, як особа, уповноважена реалізовувати комунікаційну політику суду (висвітлювати офіційну позицію від імені суду, брати участь у публічних заходах за участю представників ЗМІ та інших стейкхолдерів).

Актуальна справа – справа або питання, які є предметом розгляду суду, органу чи установи системи правосуддя, що є важливими на момент їх розгляду через їх теперішній чи майбутній вплив на окремі цільові аудиторії, суспільство, політику або економіку в цілому.

Резонансна справа – справа або питання, які є предметом розгляду суду, органу чи установи системи правосуддя, що привертають значну увагу окремих цільових аудиторій через значимість для суспільства, свій складний характер або відомості про учасників справи, які відомі широкому загалу.

Юридична етика – сукупність правил поведінки, норм та принципів, що визначають етичні стандарти діяльності фахівців у галузі права, включаючи суддів, адвокатів, прокурорів та інших учасників правової системи, в тому числі у питаннях конфіденційності, презумпції невинуватості та неупередженості.

Суб'єктами комунікації в Очаківському міськрайонному суді Миколаївської області є суддя-речник та прес-секретар суду.

* Визначаючи поняття, маємо на меті уніфікацію термінології для однакового її розуміння та спираємось на Рішення Ради суддів України №18 від 4 травня 2023 року, яким схвалено проект Концепції розвитку комунікаційної політики судової влади.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ І ПІДХОДИ ДО КОМУНІКАЦІЇ.

WHERE WE ARE...

Дана стратегія є плануванням довгострокової побудови комунікаційних зв'язків та налагодження каналів комунікації.

Комунікація не є основною функцією суду і відбувається у таких випадках:

- запит суспільства, тобто самостійне виявлення суспільного інтересу до роботи суду або конкретної справи;
- звернення через офіційні канали комунікації для отримання інформації (усної або письмової), у тому числі через інтерв'ю, прес-конференцію тощо;
- інформування через офіційну веб-сторінку суду про суттєві зміни у законодавстві та/або судовій практиці;
- висвітлення роботи суду, у тому числі статистичні дані та заходи/проекти суду;
- необхідність висвітлення суспільно-корисної інформації та важливої інформації, яка може стосуватися конкретних подій у місті/регіоні/державі, у тому числі у зв'язку із запровадженням воєнного стану та проведенням в зоні діяльності суду бойових дій.

Наведений перелік не є вичерпним, але є аналізом досвіду суду в питаннях комунікації.

Комунікаційна політика суду базується на таких принципах:

відкритість – забезпечення доступності інформації про діяльність суду для громадян, ЗМІ та інших стейкхолдерів;

прозорість – усунення будь-яких бар'єрів у доступі до інформації про діяльність суду та активне розповсюдження необхідної інформації;

своєчасність – проведення моніторингу та надання актуальної інформації про судові рішення, новини та події, пов'язані з роботою суду;

діалог – встановлення ефективних каналів зв'язку зі стейкхолдерами, сприяння обміну думками та відгуків щодо роботи суду;

цілеспрямованість – спрямування комунікаційної політики на досягнення конкретних цілей, таких як підвищення довіри до судової гілки влади та розуміння її ролі в суспільстві;

професійність – забезпечення високого рівня професіоналізму та юридичної етики у комунікації зі стейкхолдерами та цільовими аудиторіями (правдивість інформації, дотримання вимог щодо конфіденційності, презумпції невинуватості, неупередженості);

рівність – недискримінаційний підхід до надання інформації, гарантування рівного доступу до інформації для всіх стейкхолдерів та цільових аудиторій;

зворотний зв'язок – аналіз відгуків та реакції стейкхолдерів на комунікаційні зусилля та врахування результатів цього аналізу при формуванні подальшої комунікаційної політики;

адаптивність – гнучкість комунікаційної політики, здатність до швидкої реакції на зміни у ситуації та потребах стейкхолдерів;

культура комунікації – розвиток культури відкритого і конструктивного діалогу між судом і суспільством, зосередження на спільних цінностях, правах та свободах громадян.

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ І КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ

ADDRESSING THE MESSAGE...

Визначення цільової аудиторії є необхідним для адаптування мови під потреби окремих груп осіб, у тому числі з іноземним елементом, включаючи міжнародні організації.

Мови комунікації в Очаківському міськрайонному суді Миколаївської області: українська, англійська.

Комунікація має бути побудована з дотриманням вищезгаданих принципів та у спосіб, що сприятиме позитивному ставленню до діяльності суду і судової влади з боку суспільства, зростанню рівня довіри до суду серед громадян.

Основні меседжі:

- суд є незалежним і безстороннім;
- незалежність не є привілеєм, однак є для всіх і кожного, хто звертається до суду, гарантією справедливого судового розгляду і впевненості у тому, що суд здатний виконувати свою функцію;
- суд здійснює правосуддя на засадах верховенства права, яке означає, що право панує над усіма в суспільстві, ніхто не є вищим за право;
- вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється.

Комунікуючи із суспільством, суд використовує такі власні канали (внутрішні канали комунікації):

- офіційна веб-сторінка суду в мережі Інтернет (<https://oc.mk.court.gov.ua/sud1420/>);
- сторінка суду у соціальній мережі Facebook;
- офіційна електронна пошта суду (здебільшого для письмових індивідуальних звернень);
- телефонний зв'язок (здебільшого для усних індивідуальних звернень).

Суд може використовувати зовнішні канали комунікації у разі наявності запрошення або з власної ініціативи.

У випадку запису інтерв'ю у будівлі суду, суд може вести паралельний відеозапис ходу всього інтерв'ю, що має бути безперервним та повним.

* Корисні поради:

- перед відвідуванням суду радимо ознайомитися з інформацією про його роботу на офіційній веб-сторінці суду та зателефонувати для уточнення деталей з урахуванням мети візиту;
- суд не обробляє анонімні звернення;
- для ідентифікації автора електронного документа використовується електронний цифровий підпис;
- можливості суду щодо використання каналів комунікації можуть бути обмежені з об'єктивних причин (воєнні дії, відсутність електропостачання, перебої в роботі системи документообігу суду), а тому варто переконатися, що обраний канал комунікації є актуальним і працює;
- у разі необхідності отримання інтерв'ю, радимо, при зверненні до суду з відповідним запитом, окреслити питання, необхідний запланований час, кількість осіб та обладнання;

- запрошення на інтерв'ю поза межами приміщення суду радимо надсилати на офіційну електронну пошту суду заздалегідь для планування відповідних заходів.

У комунікації зі ЗМІ суд також керується Мадридськими принципами щодо зв'язку між ЗМІ та суддівською незалежністю, затвердженими Резолюцією Економічної та соціальної ради ООН у 1994 році.

Основний принцип: збирання та поширення інформації в суспільстві, коментування відправлення правосуддя, у тому числі справи до, під час та після судового процесу, але не порушуючи презумпцію невинуватості.

Обмеження: таємниця слідства, інтереси неповнолітніх та інших вразливих груп, закритий судовий розгляд, а також ті, що визначені Міжнародним пактом про громадянські і політичні права.

Так, преса і публіка можуть не допускатися на весь судовий розгляд або частину його:

- з міркувань моралі, громадського порядку чи державної безпеки в демократичному суспільстві,
- коли того вимагають інтереси приватного життя сторін,
- при особливих обставинах, коли публічність порушувала б інтереси правосуддя.

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ EFFICIENCY ANALYSIS...

Метою моніторингу ефективності даної стратегії є її вдосконалення та адаптація в умовах неспинного науково-технічного прогресу, розвитком нових можливих каналів комунікації, а також зміщення із плином часу акцентів та уваги суспільства до окремих подій чи питань.

Такий моніторинг здійснюється шляхом аналізу зворотного зв'язку в усній та/або письмовій формі, включаючи заповнення електронних анонімних анкет-опитувальників.

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ: ПРОГНОЗИ І ПЕРСПЕКТИВИ. ШІ ТА ОБРОБКА ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

На час обговорення даної стратегії можемо прогнозувати ширше використання у комунікації продуктів штучного інтелекту та необхідність посилення захисту персональних даних користувачів інформаційних ресурсів.

Використання технологій повинно узгоджуватися з принципами незалежності та неупередженості суддів. Воно також має відповідати праву на справедливий судовий розгляд, що застосовується до судових проваджень, як це передбачено статтею 6 ЄКПЛ, а також має відповідати праву на приватність і захист даних, передбаченому статтею 8 ЄКПЛ, і праву на свободу вираження поглядів для громадськості, включаючи ЗМІ, передбаченому статтею 10 ЄКПЛ. У зв'язку з особливим ризиком того, що використання технології може бути упередженим або частковим у її застосуванні чи наслідках, використання технології має особливо

враховувати необхідність гарантувати ці права відповідно до принципу недискримінації.

*пункт 82 Висновку КРЄС №26

Усвідомлюючи виклики, пов'язані з використанням ШІ, визначаємо такі пріоритети:

- контроль над ШІ має залишатися за людиною;
- суд використовує ШІ як асистивну технологію, насамперед, у питаннях адміністрування;
- використання ШІ суддею є допустимим, якщо це не впливає на незалежність та неупередженість судді, не стосується оцінки доказів і процесу ухвалення рішень.

Прогнозується, що використання ШІ може бути ефективним у таких питаннях, як переклад, аналітика і планування судових засідань, запровадження чат-боту для швидкої комунікації з найбільш поширених питань.

Діючи в інтересах правосуддя, суди (судді, помічники, співробітники апаратів судів) мають пам'ятати, що усі стадії «життя» справи у суді (від подання позову до зберігання справи в архіві суду) пов'язані з обробленням персональних даних. Стосовно судового розгляду, то законодавець надає можливість його проведення (повністю або частково) в закритому судовому засіданні, проте це скоріше виключення, ніж правило (Захист персональних даних: сучасні тенденції та їх реалізація у діяльності судових органів, Т. Шевиріна, Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, 2018 (2), с. 11, https://www.vkksu.gov.ua/sites/default/files/vkksu_announcer_2018_02.pdf).

З ширшим використанням інформаційних технологій та з огляду на те, що робота в суді пов'язана з обробкою великого обсягу персональних даних, прогнозуємо необхідність розробки путівника з питань захисту персональних даних та обмеження доступу до інформації, виходячи з посадових обов'язків працівників суду.

Водночас, рекомендуємо не надавати інформації більше, ніж це необхідно для отримання відповідної послуги та пам'ятати, що письмове звернення без зазначення місця проживання, не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство, визнається анонімним і розгляду не підлягає*.

*Стаття 8 Закону України «Про звернення громадян».